

להיות הורה עם סמכות משמעותית

המצגת נכתבה על ידי:
טל מימון, עו"ס קליני ילדים ונוער
www.Talmaimon.co.il
נייד: 054-2131108
מייל: contact@talmaimon.co.il

על מה נדבר:

- גורמים המחלישים את סמכות ההורים והמורים
- הסמכות של פעם והאידיאולוגיה המתירנית
- עקרונות הסמכות המשמעותית וביסוס תחושת המסוגלות
אצל הילד

פרופ' חיים עומר – הסמכות החדשה

גורמים המחלישים את סמכות ההורים

- "היעלמות" המשפחה המורחבת ← צמצום מקורות התמיכה
- שיעור גבוה של משפחות חד הוריות ← פגיעה בהתמודדות
- "תרבות פסיכולוגית" הנוטה להאשים הורים ← בידוד ההורה
- ייעוץ יתר ← איבוד האינסטינקט ההורי

גורמים המחלישים את סמכות ההורים

- שחיקת יתר ← פגיעה ביכולת לשליטה עצמית
- שינוי טכנולוגיים ← צמצום יכולת ההשגחה ההורית
- הורה אינו מקור הידע כבעבר ← צמצום הרלוונטיות
- שינוי משמעותי בדפוס העבודה ← צמצום הנוכחות

1969

EXPLAIN THESE BAD GRADES?

Today

EXPLAIN THESE BAD GRADES?

Problem?

גורמים המחלישים את סמכות המורים

- מגוון לקויות וקשיי תלמידים בכיתה
- מגוף ידע למתווך של ידע
- זילות במעמד ותנאי העסקת המורה
- אמון נמוך של הורים במערכת
- הכשרה חסרה בהתמודדות עם בעיות משמעת והתנהגות
- כמות גדולה של ילדים בכיתה
- ייחוס סמכות לאישיות: יש מורים שיש להם את זה ויש...
- מערכת המתגוננת מפני תביעות משפטיות

גישות שונות לחינוך

- טרם שנות השישים – "הסמכות של פעם"
- בשנות השישים והשבעים – התפתחות האידיאולוגיה המתירנית
- מתחילת שנות השמונים – קריסת הקונספציה
- סמכות אחרת?

הסמכות של פעם

- דיסטאנס, מרחק וחוסר נגישות
- חסין מביקורת
- כוחניות
- סמכות ניתנה מעצם מעמדו הפורמאלי
- הילד גורם להסלמה בשל חוצפתו
- צודק מתוקף היותו בעל הסמכות
- חפיפה מלאה בין סמכות לציות – אין אוטונומיה

האידאולוגיה המתירנית

- תמצית תפקיד ההורה והמורה במתן אהבה, תמיכה, הבנה ועידוד
- העמדה של גבול ודרישה חיצונית נחשבה למעוותת ופוגעת בהתפתחות הילד
- "סמכות" ו "סמכותי" הפכו מילות גנאי ויוחסו לרוב התחלואים בחיי הפרט והחברה.
- אלימות ילדים יוחסה לרוב לאלימות הורים

קריסת הקונספציה

- מחקרים הראו שילדים הגדלים בחינוך

מתירני מאופיינים ברמות גבוהות במיוחד של

דיכאון, חרדה, אלימות, נשירה ממסגרות, עבריינות

- ילדים אלו מאופיינים בתחושת מסוגלות ודימוי עצמי נמוכים במיוחד

סמכות משמעותית ועדכנית

- נוכחות במקום דיסטאנס או חברות - כעוגן
- השפעה באמצעות שליטה עצמית ומניעת הסלמה במקום שליטה על הילד – התנהלות מווסתת
- השהיית תגובה במקום מידיות
- גיוס תמיכה במקום בדידות
- לכידות במקום אחידות והתמדה במקום עקביות
- תיקון כתוספת לענישה
- השגחה הורית

תודה

על ההקשבה

טל מימון, עו"ס קליני ילדים ונוער

www.Talmaimon.co.il

נייד: 054-2131108

מייל: contact@talmaimon.co.il

סמכות כנוכחות

"כשילד מביט בהוריו הוא צריך לראות שהוא מסוגל"

- נוכחות על ידי התעניינות
- אמפתיה מווסתת במקום הזדהות נגררת
- למשל: התמקמות והתמודדות עם קשיים בהתמודדות (תסכולים, חברתיים ועוד) – מחקר המרשמלו
- כשהילד כספינה בים סוער הוא זקוק לעוגן ולא לעוד גל.
- התמקמות הורית נכונה מול נושא הלמידה

סמכות כנוכחות

"כשילד מביט בהוריו הוא צריך לראות שהוא מסוגל"

- נוכחות על ידי שמירה על קשר עם גורמים הסובבים את הילד
- נוכחות על ידי חוויות משותפות
- נוכחות על ידי העמדת דרישה מותאמת גיל ויכולת
- התמודדות עם חרדות – אקומודציה הורית
- נוכחות פיזית

מניעת הסלמה

- הסלמה מתבססת על מספר הנחות שגויות:
- יש להגיב לכל התגרות מצד הילד
- יש להגיב לכך באופן מידי
- יש רק שתי אפשרויות: הפסד או ניצחון
- הצלחתי לכפות רצוני? ניצחתי. אם לא אז הפסדתי
- מי שמדבר יותר ובקול רם יותר בזמן הקונפליקט ידו על העליונה (דוגמאות למשפטים).

הסלמה גורמת בעיקר ל:

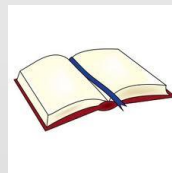
- שחיקה גדולה – זמן ואנרגיה הם שני המשאבים החסרים ביותר בחיי היום יום
- הנצחת ההורה את עצמו כבלתי מסוגל
- הכנסת ממד תמידי של מאבק למערכת היחסים
- מודלינג לא מקדם עבור הילדים
- פגיעה בפונקציית העוגן

השחיית תגובה

- תוצאותיה של הפסיכולוגיה ההתנהגותית
- להכות בברזל כשהוא קר...

- סימניה בספר

- יתרונות: הילד נרגע, ההורה נרגע, אפשרות לגייס תמיכה במידת הצורך

מדוע חשוב לגייס תומך?

- התמיכה חיונית כדי לבסס לגיטימציה לפעולות ההורים
- תמיכה מאפשרת לפעול בפחות הסלמה וכוחנות
- תמיכה מהווה מגבר לקול ההורי
- תמיכה מרחיבה את יכולת ההשגחה
- תמיכה מגבירה את המחויבות לשליטה עצמית

פעולות תיקון – עקרונות

- העברת מסר: המבוגרים לא עוברים לסדר היום
- כשפוגעים אפשר וצריך גם לתקן
- עונש מוטל מבחוץ והמבוגר "מוציא לפועל" בעוד פעולת תיקון המבוגר מעורב באופן מלא.
- ענישה לעיתים יוצרת התנגדות ולא מובילה להפנמת ערכים.
- פעולת תיקון מחזקת את תחושת השייכות
- לפעולת התיקון סיכוי לגעת במיתר חיובי בנפשו של הילד/נער

פעולות תיקון – עקרונות

- דמויות הסמכות מקדמות את הערכים והנורמות שחשובים להם (גם אם לעיתים באופן חד צדדי).
- בושה קונסטרוקטיבית - ההבדל הגדול והחשוב בין מבוכה להשפלה.
- פומביות - ביסוס מוגנות בקרב ילדי הכיתה בכך שלא מתייחסים רק ל"תוקפן" או "לקורבן"

